

Ένα ακόμη μήνυμα

Η ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΧΕ

και τα ΜΟΠ ανατολικά

Σε ειδική τελετή, υπογράφηκε στη Λάρισα την 13 Δεκεμβρίου 1987 σε αίθουσα του ΤΕΕ - τμήμα Κ. και Δ. Θεσσαλίας, το Μεσογειακό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα (ΜΟΠ) Ανατολικής Κεντρικής Ελλάδας, προϋπολογισμού 103 δις. δραχμών. Το πρόγραμμα αποβλέπει στη βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών διαρθρώσεων των περιφερειών, κατά την άποψη πάντοτε των υπεύθυνων συντακτών του. Εύλογο πώς όποια κριτική ή δημόσια συζήτηση του ΜΟΠ, θα είχε νόημα δημοκρατικής διαδικασίας και λαϊκής συμμετοχής προ της υπογραφής του, δηλ. στο στάδιο του σχεδιασμού και καταρτισμού του. Ωστόσο, η ενημέρωση των πολιτών, πάνω στα όσα το πρόγραμμα υπόσχεται, είναι καθήκον εκείνων που έχουν επισημάνει κινδύνους από την εφαρμογή του. Από την άποψη αυτού του καθήκοντος γράφεται το ενημερωτικό αυτό σημείωμα και δίνεται στη δημοσιότητα ως ένα σκόμα μήνυμα προς τους Θεσσαλούς και γενικά όσους ενδιαφέρονται για τα εθνικά αναπτυξιακά έργα αυτού του τόπου.

Αναφερόμαστε μόνο στο μεγάλο εγχειριστικό έργο πολλαπλού σκοπού που είναι γνωστό ως εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου στη Θεσσαλία, με το οποίο η παρούσα γενιά πιστεύει πως θα λύσει το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας προς όφελος των γενεών που θα μας διαδεχθούν.

Στον πίνακα του ΜΟΠ Ανατ. Κεντρικής Ελλάδας περιλαμβάνονται τα πιο κάτω τρία επιμέρους έργα: 1ο. Ο ΥΠΣ Μεσοχώρας (ΔΕΗ) προϋπολογισμού 8,3 δις. Το Ο ΥΠΣ Συκιών (ΔΕΗ) προϋπολογισμού 12,1 δις και 3ο. Η σήραγγα εκτροπής Αχελώου (ΔΕΗ) προϋπολογισμού 5,9 δις. Πρόκειται λοιπόν για τρία έργα της ΔΕΗ που θα απορροφήσουν 26,4 δις. δηλ. τα 25,7% του προγράμματος.

Η πρώτη εντύπωση, για όσους συμβαίνει να μην γνωρίζουν στις λεπτομέρειες, το έργο, δημιουργεί αισιοδοξία για το μέλλον της Θεσσαλίας. Μια σύντομη όμως ανασκόπηση ενημερωτική της πορείας του έργου εκτροπής του Αχελώου, είναι αρκετή για να αποδείξει ότι κάθε άλλο παρά αισιόδοξοι μπορούμε να είμαστε. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά φαίνεται πως οι χειρισμοί που γίνονται καταμαρτυρούν συνειδητές ενέργειες που αποβλέπουν από τη μια να μειώσουν το έργο της εκτροπής κι' από την άλλη να δίνουν στο λαό την εντύπωση ότι όλα προχωρούν χωρίς εμπόδια και ότι το έργο άρχισε να υλοποιείται.

Ας γίνουμε συγκεκριμένοι:

1. - Πέρυσι ανακοινώθηκε ότι το έργο, μαζί με άλλα μεγάλα εθνικά έργα αναπτυξιακού χαρακτήρα θα κατασκευαστεί με διεθνή διαγωνισμό που θα σφραγίσει το σύνολο των έργων δηλαδή τα φράγματα, τη μεγάλη σήραγγα καθώς και τα έργα στον κάμπο.

Επί πλέον ανακοινώθηκε ότι το έργο θα κατασκευαστεί με τη μέθοδο της αυτοχρηματοδότησης, δηλαδή ο ανάδοχος θα αναλάβει την χρηματοδότηση και στη σύμβαση

θα προβλεφθεί ο τρόπος απαιτη- ρωμής από το ηλεκτρικό ρεύμα που θα παραχθεί και το νερό που θα διατεθεί κύρια για άρδευση.

Στη συνέχεια έγινε η πρόσκληση ενδιαφερόντων (Απρίλιος 87) και δόθηκαν τα τεύχη στους ενδιαφερόμενους όπου περιλαμβάνονταν όλα τα έργα που προαναφέραμε (πακέτο εγχειριστικού έργου πολλαπλού σκοπού).

Με έκπληξη όμως, κατά την πρόσφατη υπογραφή του ΜΟΠ, διαπιστώνουμε πως τελικά προωθούνται με την χρηματοδότηση από το ΜΟΠ τα υδροενεργειακά έργα της ΔΕΗ, και αποχωρίζονται από το εγχειριστικό έργο πολλαπλού σκοπού που είναι η εκτροπή του Αχελώου.

Κοντολογίς, ερχόμαστε πίσω στη δεκαετία του 60 και 70, τότε που μια ομάδα μηχανικών της ΔΕΗ, αντιδρούσε στην εκτροπή. Η μόνη διαφορά είναι πως τότε έλεγε η ΔΕΗ «όχι στην εκτροπή» (και εννοούσε όχι) ενώ σήμερα λέει η κυβέρνηση «ναι στην εκτροπή» (και εννοεί όχι).

Είναι μια... πρόδοος θέβαια, αλλά δεν δικαιολογείται απ' αυτήν αισιοδοξία. Κάθε άλλο.

Το πρώτο λοιπόν συμπέρασμα είναι πως ο διεθνής διαγωνισμός που πέρυσι δρομολογήθηκε ουσιαστικά σήμερα υπονομεύεται, γιατί είναι πιά θέβαια πως οι διαγωνιζόμενοι όμιλοι θα κάνουν την προσφορά τους για ένα έργο πολύ μικρότερο σε μέγεθος από εκείνο που αρχικά είχε εξαγγελθεί και με τελείως διαφορετικά κριτήρια οικονομικότητας.

Οι πληροφορίες μάλιστα από τον χώρο των διαγωνιζόμενων αναφέρουν πως ήδη έχουν αντιδράσει στην διαφαινόμενη προοπτική, ύστερα από μία τέτοια δραστική μείωση του αντικειμένου του έργου και είναι εύλογη η αντίδραση αυτή.

Τελικά λοιπόν η ΔΕΗ πέτυχε για μια ακόμα φορά να επιβάλει τη θέλησή της, να διαχωρίσει τα έργα αυτά (Μεσοχώρα, Συκιά) από το πακέτο των έργων, να αναλάβει η ίδια την εκτέλεσή τους και την εκμετάλλευσή τους, έστω και αν η τύχη του έργου της εκτροπής διακυβεύεται σοβαρά, λόγω της δραματικής αλλοίωσης της οικονομικότητάς του. Επιτεύχθηκε λοιπόν ο αποπροσανατολισμός και για να ολοκληρωθεί η προσπάθεια εντάχθηκε στο ΜΟΠ, μαζί με τα δύο φράγματα και το έργο της σήραγγας εκτροπής, «σιγάχη στα μάτια» που λέμε, για να αποκρύψουν τις πραγματικές τους προθέσεις.

Στο σημείο αυτό θέβαια, αν και δεν είναι το κύριο, αποκαλύπτεται ο' όλη τη μεγαλοπρέπεια της η παρελκυστική κυβερνητική τακτική. Από το 1981 και εδώ μας λένε ότι το έργο θα γίνει. Το 1983 προσαθούν να το υπονομεύσουν με την κατασκευή του φράγματος και υδροηλεκτρικού σταθμού στο Αιολάκι, δηλαδή με την προσπάθεια να δεσμεύσουν το νερό μετά το σημείο εκτροπής προς τη Θεσσαλία. Η προσπάθειά τους αυτή απέτυχε χάρις στην αποφασιστική στάση των Θεσσαλών. Στη συνέχεια κάθε άνοιξη οιο Κιλελέρ μας υπόσχονται ξανά το έργο και ξαφνικά ενώ εσχυρίζονται ότι κάθε χρόνο θα δίνονται όλο και περισσότερα κο-

νύλια το 1986 «ανακαλύπτουν» την αδυναμία να χρηματοδοτηθεί το έργο από τον κρατικό προϋπολογισμό και προσφεύγουν στο διεθνή διαγωνισμό με αυτοχρηματοδότηση.

Όπως μάλιστα δήλωσε πρόσφατα ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Κουλουμπής στη Βουλή «βρήκαμε ένα τρόπο δημοπράτησης πραγματικά επαναστατικό γιατί με τις υφιστάμενες δόμες... και την τακτική που ακολουθούσαμε τέτοια έργα δεν γινόντουσαν ούτε σε 50 χρόνια»!

Όμως τον διαγωνισμό αυτό όπως φαίνεται τον χρειάζονται απλά για λόγους εντυπώσεων και να λειτουργήσει ως μοχλός για αναβολή του έργου στο διηνεκές. Ετσι φτάσαμε και ο' αυτή την πρόσφατη επιλογή για την οαλαμοποίηση του έργου και την υποχώρηση μπροστά στις απαιτήσεις μιας ομάδας μηχανικών της ΔΕΗ, που από το 1978 (συνέδριο ΤΕΕ στη Λάρισα), αντιδρούσαν στην εκτροπή.

2.- Θα μπορούσε θέβαια κάποιος να διατυπώσει το ερώτημα: «Μα δεν είναι καλύτερα που έστω και έτσι κάποια έργα θα προχωρήσουν».

Από πρώτη άποψη μια τέτοια θέση είναι σωστή. Όμως αν δοούμε τις προθέσεις που κρύβονται πίσω απ' αυτή την ενέργεια, θα καταλάβουμε πόσο σοβαρός είναι ο κίνδυνος.

Κατ' αρχήν τα έργα Μεσοχώρας και Συκιών είναι έργα που προγράμματος της ΔΕΗ της δεκαετίας του 60 και, ενώ μόν είναι απαραίτητα σαν φράγματα για την συγκέντρωση των νερών του Άνω Αχελώου, δεν είναι τα «καθαυτό» έργα εκτροπής.

Έργα εκτροπής (ας το αντιληφθούμε επιτέλους οι Θεσσαλοί), είναι:

α.- Το φράγμα Υψηλής Συκιών, χωρίς όμως υδροηλεκτρικό σταθμό οιο πόδι του. β. - Η σήραγγα εκτροπής που θα φέρει τα νερά στη λεκάνη απορροής του Πηνειού, δηλ. στη Θεσσαλία και γ. - Το δικτυο μεταφοράς και διανομής του νερού στην πεδιάδα.

Όλα τα άλλα που πανηγυρικά εξαγγέλλονται, όπως τα φράγματα Μεσοχώρας, Μουζακίου, Πύλης είναι και παραμένουν αξιόλογα έργα είτε γίνει είτε δε γίνει η εκτροπή.

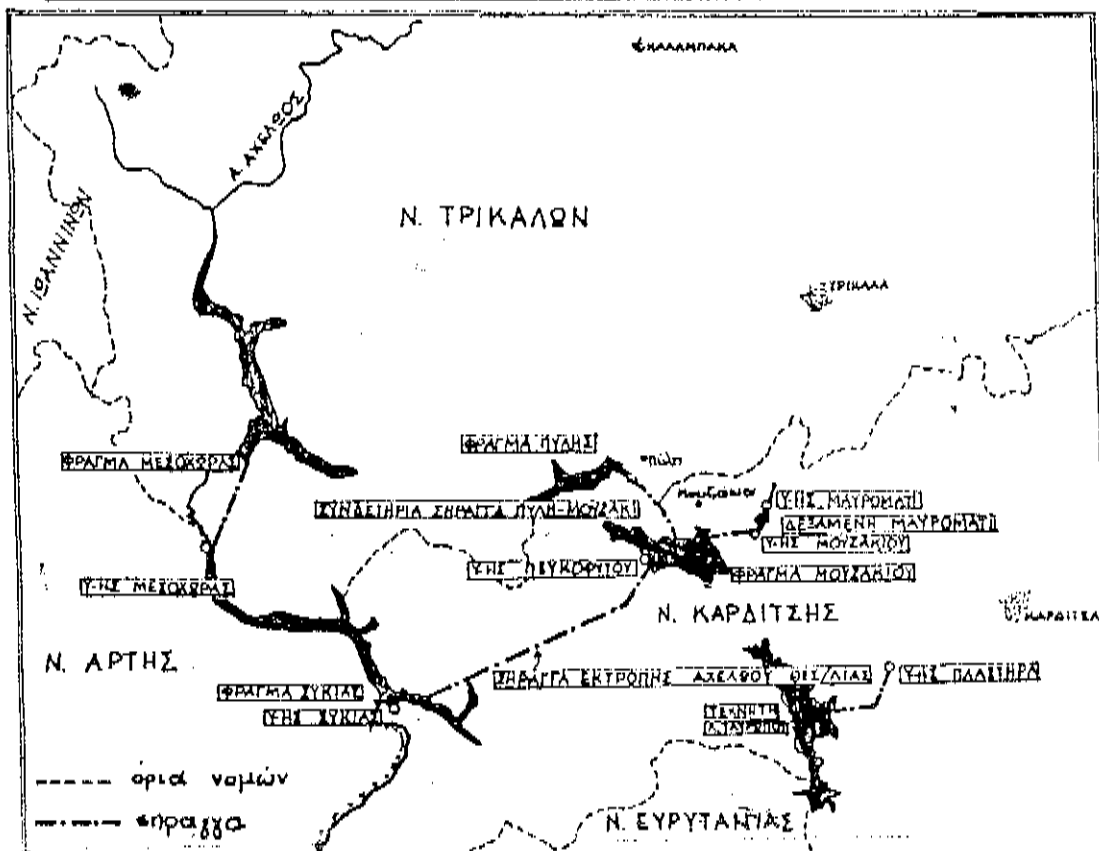
Ας μη δίνουμε όμως καμιά βάση στις διάφορες «εξαγγελίες» για εκτροπή του Αχελώου αν δε δούμε σήραγγα και εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας οιο Θεσσαλία.

Μια πρώτη σοβαρή επιφύλαξη που έχουμε λοιπόν για την κατασκευή των έργων Μεσοχώρας και Συκιών είναι η δημοπράτηση τους από τη ΔΕΗ (και μάλιστα ανεξάρτητα από τα υπόλοιπα έργα) που σημαίνει ότι θα κατασκευαστούν και θα λειτουργήσουν σαν ενεργειακά, χωρίς να προσαρμόζονται στο γενικό σχέδιο των έργων εκτροπής.

Συνεπώς τα έργα Μεσοχώρας και Συκιών, όπως περιελήφθησαν οιο ΜΟΠ δηλ. ανεξάρτητα από τα υπόλοιπα έργα του πακέτου, αλλοιώνουν τελείως το σύστημα των έργων εκτροπής του Αχελώου, με αποτέλεσμα στην μείωση των νερών

ΕΛΛΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ λικής - κεντρικής Ελλάδας

■ ΤΩΝ κ.κ. Τ. ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗ - Γ. ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΥ

που θα εκτραπούν προς τη Θεσσαλία) ακόμα και την ματαίωση του όλου έργου.

Ιδιαίτερα ο υδροηλεκτρικός σταθμός στο πόδι του φράγματος Συκιάς, προδικάζει, όχι μόνο τον περιθωρισμό της παροχής του νερού που τελικά θα καταλήξει στη Θεσσαλία, αλλά προοιωνίζει τη ματαίωση της εκτροπής. Είναι απλό και εύκολο να το αντιληφθεί ο καθένας, φτάνει να θελήσει να αναλογιστεί το έργο Πλαστήρα (ή Ταυροπού ή Μέγδοβα) που κι' αυτό, είναι μια «ς την πούμε», «μίνι εκτροπή του Αχελώου» στη Θεσσαλία. Αν λοιπόν το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο του έργου αυτού που είναι εγκατεστημένο στη Μητρόπολη Καρδίτσας, είχε εγκατασταθεί στο πόδι του φράγματος (στη θέση «Κακαθάκια»), τότε το νερό μετά την ενεργειακή του εκμετάλλευση, θα οδεύει στη Στερεά και όχι στη Θεσσαλία.

Το ίδιο θα συμβεί με τον υδροηλεκτρικό σταθμό που περιλήφθηκε στο ΜΟΠ και γούτο γιατί θα εγκατασταθεί στο πόδι του φράγματος της Ψηλής Συκιάς. Είναι φανερό, ιδίως τα νερά της Συκιάς, μετά την ενεργειακή εκμετάλλευση, θα οδεύουν μοιραία στη Στερεά.

Συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι το υδροηλεκτρικό έργο στο πόδι του φράγματος της Συκιάς είναι ουσιαστικά ο ενταφιασμός της εκτροπής.

Ακριβώς αυτό το έργο χρειάζονται οι αντίπαλοι της εκτροπής για να δεσμεύσουν τα νερά του Αχελώου, μια που απέτυχε το 83 η απόπειρα με το Αμυλάκι. Βέβαια στη φάση αυτή που βρισκόμαστε σήμερα, δηλαδή εφόσον δεν έρχονται ακόμα τα νερά του Αχελώου στη Θεσσαλία, θα ισχυριστούν (όσοι αντιτίθενται στην εκτροπή) ότι μπορούν για ένα διάστημα να παίρνουν

ενέργεια ηλεκτρική από τον ΥΗΣ Συκιάς και όταν γίνει η εκτροπή, το «εναθλέπουμε» το θέμα.

Ακριβώς αυτό είναι και ο σοβαρός κίνδυνος. Γιατί αν κατασκευαστεί και τεθεί σε λειτουργία ο σταθμός παραγωγής ενέργειας στη Συκιά (ΥΗΣ), θα αποτελεί σοβαρό λόγο να μὴν εκτραπούν τα νερά του Ανω Αχελώου στη Θεσσαλία. Και να μὴν ξεχνάμε πώς τότε οι απόψεις αυτές θα θρούν συμμάχους μέχρι και ... την Αχαΐα, όπου πρόσφατα ο κ. πρωθυπουργός υποσχέθηκε την ύδρευση της Πάτρας από τον Αχελώο μέσω Ρίου-Αντιρρίου!

Και βέβαια θα θρούν πρόσφορο έδαφος να καλλιεργηθούν και να αποδώσουν καρπούς οι «γκρίνιες» και οι «επιφυλάξεις» που σήμερα διατυπώνονται για την σκοπιμότητα του έργου, γιατί θα υπάρξει υπερπαραγωγή προϊόντων, που η ΕΟΚ δεν ενθαρρύνει ή και παρεμποδίζει την διάθεσή τους. Ήδη οι «οικολόγοι» παίζουν άθελά τους το παιχνίδι των ανθρώπων της ΕΟΚ χωρίς να έχουν αντιληφθεί τι κρύβεται πίσω από τις απόψεις που υποστηρίζουν για την προστασία (δήθεν) του περιβάλλοντος, ενώ ουσιαστικά παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της Θεσσαλίας.

Να λοιπόν γιατί ο υδροηλεκτρικός σταθμός στη Συκιά πάση θυσία δεν πρέπει να κατασκευαστεί. Η ηλεκτρική ενέργεια του ΥΗΣ Συκιάς μπορεί να παραχθεί στη Θεσσαλική πλευρά, όπως άλλωστε γίνεται

και (υδροηλεκτρικός σταθμός Παικίουφτου, δες το σκαρίφημα). Πρέπει λοιπόν για μια ακόμη φορά οι Θεσσαλοί και οι φορείς τους να αντιδράσουν έγκαιρα και να αποτρέψουν μια τόσο αρνητική εξέλιξη για το έργο της εκτροπής του Αχελώου. Ότι έγινε την άνοιξη του 1983 πρέπει να ξαναγίνει και ιδίως αποφασιστικά μάλιστα, το 1988. Θεσσαλοί γρηγορείτε.

3.- Σχετικά με τον φορέα υλοποίησης του έργου, ο υπουργός κ. Ε. Κουλουμπής σε γράμμα του προς τον Δήμαρχο Λάρισας Αρ. Λαμπρούλη, (7 Απριλίου 1986) δήλωσε: «Η ίδρυση επιτελικών οργάνων με συμμετοχή και μαζικών φορέων προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 1986». Ο ίδιος σε σύσκεψη στη Λάρισσα, στις 25 Απριλίου 1987, δήλωσε:

«Μπορώ να σας πω ότι ένα πρώτο σχέδιο του ΠΔ (εννοεί για τον φορέα του έργου - σημ. Τ.Μ. Γ.Χ.) είναι έτοιμο. Αυτό το σχέδιο θα έρθει για συζήτηση και μετά θα το κάνουμε ΠΔ. Αυτό θα γίνει το αργότερο σε 3 μήνες».

Δεν νομίζουμε ότι χρειάζεται σχόλια. Οστόσο ο προβληματισμός γύρω από την καθυστέρηση της νομοθέτησης του φορέα οδηγεί στα ενδεχόμενα: είναι θέμα κλίσεων τεχνικών δυσκολιών; είναι θέμα κάποιων γραφειοκρατικών καθυστερήσεων; ή ΖΥΝΕΚΕΜ, στην 2η Σελίδα

Η ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 6η Σελίδα

ολής ή τελικά πρόκειται για συνειδητή ενέργεια;

Πιστεύουμε πως συμβαίνει (δυστυχώς) το τελευταίο. Οι επιλογές που προωθούν για το έργο (αυτές που προαναφέραμε), οδηγούν στην αλλοίωση του χαρακτήρα του εγχειρησιακού έργου ή και στην γενοθεραπευτική ματαιωσή του. Είναι φανερό πως τέτοιες επιλογές δεν θα μπορούσαν να προωθηθούν, εάν υπήρχε ο συνεχής έλεγχος από τους Θεσσαλικούς φορείς.

Μα λοιπόν γιατί δεν προωθείται συγκρότηση του φορέα. Μα λοιπόν γιατί κυκλοφορούν σχέδια προεξοικονομημένων έργων, αλλά για φορέα που θα έχει σαν σκοπό την «υποβολή του έργου των αρμοδίων... φερών κατά την κατασκευή, εκτέλεση και παρακολούθηση των προγραμμάτων τους, που φέρουν την αξιολόγηση του έργου του Αχελώου...». Με άλλα λόγια δεν θέλουν «στα πόδια τους», τους Θεσσαλικούς φορείς, τους επιστήμονες και τεχνικούς στη φάση της υλοποίησης του έργου, δεν τους θέλουν να έχουν λόγο για τις διαδικασίες επιλογής σχετικά με την πορεία του έργου, αλλά τους θέλουν στο περιθώριο. Τους θέλουν να προγραμματίζουν τα έργα του μέλλοντος, δηλαδή όταν έρθουν (και αν έρθουν) τα νερά του Αχελώου!

Αντίθετα προτιμούν να ενσπύσουν την πρόσοδο του έργου σε κάποια υπερεσιακά όργανα στην Αθήνα όπου οι αντίπαλοι της εκτροπής έχουν τη δυνατότητα, ότι δεν μπόρεσαν να πετύχουν με την ανοχή φρήση το 1978 να το πετύχουν σήμερα «από το παράθυρο».

Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η χορωδία του Αγίου Νικολάου θα ψάλλει μεθυσμένα στο φερόνυμο ιερό καθ' την ακολουθία της θείας λειτουργίας που θα αρχίσει στις 8.45 το πρωί.

αριθμό την αποστολή του έργου. Ηδη σ' ένα βαθμό το πέτυχαν. Θεσσαλοί γρηγορείτε.

Τι προτείνουμε.

1.— Να βγει οριστικά από τον προγραμματισμό των έργων της εκτροπής του Αχελώου ο υδροηλεκτρικός σταθμός της Σικιάς και να σταματήσει κάθε προσπάθεια για την κατασκευή του. Ο ΥΠΣ να γίνει στη Θεσσαλική πλευρά. Στο Πευκόφυτο. Άμεσα να κληροποιηθούν οι φορείς της Θεσσαλίας και ιδιαίτερα η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι αγροτικοί σύλλογοι καθώς και το ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕ για την ανατροπή του μεγάλου αυτού κινδύνου που απειλεί το έργο της εκτροπής.

2.— Να αποσυρθεί το σχέδιο ΠΔ για τη σύσταση του φορέα (οργανισμού) ανάπτυξης Θεσσαλίας και να αντικατασταθεί από ένα σχέδιο για φορέα υλοποίησης του έργου της εκτροπής του Αχελώου. Οι Θεσσαλοί πρέπει να έχουν αυστηροστικό λόγο.

3.— Να παρθούν πρωτοβουλίες και να γίνουν οι ανάλογες κινησεις ώστε ο Θεσσαλικός λαός να εκφράσει τις ανησυχίες του, να διατυπώσει τις προτάσεις του και να επιβάλει τελικά εκείνες τις αποφάσεις που θα φέρουν πύδ κοντά την υλοποίηση του έργου.

Πρέπει όλοι μας οι Θεσσαλοί, όλοι οι Ελληνες που ενδιαφερόμαστε για το μεγάλο αναπτυξιακό έργο του τόπου μας να αντιταχθούμε στα σχέδια εκείνων που «μαγειρεύουν» και εφευρίσκουν συνεχώς εμπόδια και παγίδες για την ματαιωση του έργου της εκτροπής.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε καλά οι Θεσσαλοί, όλοι οι Έλληνες τους κινδύνους για το έργο μετά τις τελευταίες εξελίξεις και να μην αφήσουμε το όραμα της εκτροπής του Αχελώου να χρησιμοποιείται απλά σαν ψηφοθηρική εξαγγελία. Αλλά σαν ψηφοθηρικός λαός πρέπει με τη στάση του να δείξει ότι θέλει και μπορεί τελικά να επιβάλει την υλοποίηση του έργου, έστω και αν για να γίνει κάτι τέτοιο, χρειαστεί μια αλόκληρη αλλαγή στην πολιτική που σήμερα ακολουθείται.